

Fra presidenten: Ny politisk plattform

Regjeringens nye politiske plattform inneholdt få overraskelser. Samhandlingsreform og arbeidsdeling mellom sykehus er hovedgrepene

Samhandlingsreformen vies stor plass i regjeringserklæringen. Legeforeningen støtter de overordnede målsettingene i reformen om å styrke kommunehelsetjenesten, fastlegetilbudet og det forebyggende arbeidet. Men det er for lite oppmerksomhet på spesialisthelsetjenestens utfordringer.

Stortinget må engasjeres bredt i debatter og avgjørelser om fremtidens helsetjeneste. Det må gjøres realitetsvurderinger av foreslåtte og alternative virkemidler. Det knytter seg fremdeles usikkerhet til hovedgrepene som skisseres i reformen, og det gjenstår et omfattende og vanskelig utredningsarbeid for å klargjøre hvilke virkemidler som best vil tjene målsettingene. Eksempelvis er det usikkert om en ordning med kommunal medfinansiering kan gi uønskede konsekvenser som kan ramme pasientene. Det gjenstår å identifisere hvilke tjenester som bør inngå i et større ansvar for kommunene, herunder også hvilke spesialisthelsetjenester som på faglig grunnlag kan erstattes med et kommunalt tilbud. Hvor nye oppgaver skal plasseres – og ikke minst hvordan de skal organiseres – er også et spørsmål som i stor grad ennå ikke er avklart. Det største usikkerhetsmomentet kan være om det finnes tilstrekkelig robuste løsninger for interkommunalt samarbeid som setter kommunene i stand til å håndtere en ny og utvidet rolle.

Legeforeningen forbereder seg nå grundig for å være en tydelig faglig og helsepolitisk premissgiver i arbeidet med å skape en stabil og kompetent helsetjeneste. Vi har tillit til at regjeringen vil ønske et samarbeid for å sikre seg avgjørende kunnskap om helsetjenesten og ser frem til å bli involvert i arbeidet i god tid før beslutninger tas. I regjeringserklæringen ligger det positive signaler om at helsetjenesten skal være i front, både medisinsk og teknologisk. Dette forventer vi betyr at kvaliteten på tjenestetilbudet må være det sentrale, og utgjøre et grunnleggende premiss for utformingen av rammevilkår, styring og organisering av tjenestene. Kompetanse er en særlig kritisk ressurs for god kvalitet. Vi oppfatter regjeringserklæringen som et tydelig signal på at kompetanseutvikling ikke skal være en salderingspost, slik vi nå dessverre ser.

Forskning er en nødvendig forutsetning for kompetanseutvikling og en helsetjeneste i front. Regjeringen fastholder målsettingen om at den samlede forskningsinnsatsen skal utgjøre 3 % av bruttonasjonalproduktet. Legeforeningen mener at medisinsk forskning bør utgjøre et hovedsatsningsområde innenfor en utvidet samlet forskningsinnsats.

En helsetjeneste i front har selvsagt ressursmessige implikasjoner. Med samhandlingsreformen legges det opp til en kraftig styrking av kommuneøkonomien. Men det er verdt å merke seg at regjeringen også legger opp til en styrket sykehusøkonomi og en gjennomgang av finansieringssystemet for sykehusene. Legeforeningen har ofte pekt på at behovene, også for spesialisthelsetjenester, antas å øke i tiden fremover. Undersøkelser viser at sykehusøkonomien er i ubalanse, blant annet som følge av manglende sammenheng

mellom rammevilkår, pålagte oppgaver og ressurstildeling. Økte bevilgninger alene løser ikke utfordringene i sykehusene, men en gjennomgang av finansieringssystemet er nødvendig for ytterligere å synliggjøre de skjevhetene som sykehusene i dag sliter med.

I regjeringplattformen slås det fast at det skal føres en aktiv arbeidsgiverpolitikk der ledere og ansatte spiller på lag. Fornyning av offentlig sektor skal skje gjennom utvikling av de ansattes kompetanse og bedre bruk av deres talenter, ideer og evne til å finne gode løsninger. Innflytelse og medbestemmelse for ansatte og deres organisasjoner er et avgjørende virkemiddel i dette arbeidet, slår regjeringen fast. Tillitsvalgte må involveres tidlig i omstillingsprosesser hvor målene er tydelige og omstillinger er finansiert. Verdien av innflytelse og medbestemmelse må tillegges stor vekt. Det er helsepersonellet som i hovedsak er bæreren av den nødvendige kompetansen for å tilby og å utvikle gode helsetjenester. Vellykket omstilling i helsetjenesten er avhengig av at de som innehar fagkompetansen involveres i større grad enn i dag. Med den demografiske utviklingen vi ser, vil befolkningen og fastlegene trenge et tett samarbeid med lokalsykehus som kan ivareta de vanligste somatiske og psykiske sykdommene og avtalespesialister. Det kan heller ikke være et mål i seg selv i størst mulig grad å holde eldre utenfor sykehus. De må få like god medisinsk behandling som resten av befolkningen når de trenger det.

Godt arbeidsmiljø er avgjørende for gode helsetjenester. I regjeringserklæringen fremheves en ambisiøs politikk for å sikre og styrke arbeidstakernes rettigheter og for et godt arbeidsmiljø både i privat og offentlig sektor. Undersøkelser fra Arbeidstilsynet viser store arbeidsmiljøutfordringer ved alle landets sykehus. Det er påvist et misforhold mellom oppgaver som skal løses og tilgjengelige ressurser, utilstrekkelighet, manglende involvering i omstillingsprosesser og manglende konsekvensutredninger ved endringer i tjenestetilbudet. Legeforeningen mener sykehusene må utvikles med vekt på gode arbeidsmiljøer som ivaretar god fagutøvelse, forsvarlighet og alle yrkesgruppers helse.

Det er uakseptabelt at nær halvparten av norske sykehusleger er i midlertidige stillinger. De fleste sykehusleger får ikke faste stillinger før de er over 40 år. I regjeringserklæringen slås det fast at fast ansettelse skal være hovedregelen, og at midlertidige ansettelser skal begrenses. Legeforeningen står samlet bak et krav om at leger i spesialisering som hovedregel skal være ansatt i faste stillinger. Faste stillinger bidrar til godt arbeidsmiljø, god kvalitet på gode helsetjenester og øker forutsigbarhet også for arbeidsgiver. Staten må, som eier av sykehus og ansvarlig for arbeidsmiljøpolitikken, sørge for at også leger i spesialisering har trygge arbeidsforhold og faste stillinger.

Torunn Janbu

Torunn Janbu
torunn.janbu@legeforeningen.no
president